

Vlaams
Parlement

ingediend op **15** (2018-2019) – Nr. 2-H
4 december 2018 (2018-2019)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Jan Durnez en Steve Vandenberghe
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

over het ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2019

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Kathleen Helsen.

Vaste leden:

Vera Celis, Paul Cordy, Koen Daniëls, Ingeborg De Meulemeester, Kathleen Krekels, Kris Van Dijck;
Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jan Durnez, Kathleen Helsen;
Franc Bogovic, Jo De Ro;
Caroline Gennez, Tine Soens;
Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Peter Persyn, Grete Remen, Willy Segers, Miranda Van Eetvelde, Manuela Van Werde;
Sabine de Bethune, Vera Jans, Katrien Schryvers, Orry Van de Wauwer;
Jean-Jacques De Gucht, Francesco Vanderjeugd;
Katia Segers, Steve Vandenberghe;
Elke Van den Brandt.

Documenten in het dossier:

- 15** (2018-2019) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
 - Nr. 2-A t.e.m. 2-G: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
- 14** (2018-2019) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 12-A** (2017-2018) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
 - Nr. 2: Verslag
- 13** (2018-2019) – Nr. 1: Algemene toelichting
 - Nr. 2: Toelichtingen per programma
- 16** (2018-2019) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de begroting
- 21** (2018-2019) – Nr. 1: Meerjarenraming
- 1736** (2018-2019) – Nr. 1: Beleidsbrief

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzetting door minister Hilde Crevits	5
1.	Algemene situering: groeibegroting	5
2.	Versterking van het basisonderwijs	5
3.	Versterking van het secundair onderwijs	6
4.	Versterking van de leraars via cao XI	6
5.	Investerings in scholenbouw	6
5.1.	Capaciteitsmiddelen	7
5.2.	Huursubsidies	7
5.3.	Nieuwe projectspecifieke DBFM's	7
5.4.	Vlaams Klimaatfonds	7
6.	Versterking van het volwassenenonderwijs	8
7.	Versterking van het hoger onderwijs	8
II.	Bespreking	8
1.	Vragen en opmerkingen van de leden	8
1.1.	Algemeen	8
1.2.	Programma FA: Apparaatskredieten – Departement Onderwijs en Vorming	9
1.3.	Programma FB: Provisies – themaoverstijgend	9
1.4.	Programma FD: Financiering kleuter- en leerplichtonderwijs	10
1.5.	Programma FE: Financiering hoger onderwijs	11
1.6.	Programma FF: Financiering dko en volwassenenonderwijs	11
1.7.	Programma FG: Ondersteuning van het onderwijsveld	12
2.	Antwoorden van de minister	14
2.1.	Algemeen situerende vragen	14
2.2.	Klimaatinspanningen	14
2.3.	Communicatie	16
2.4.	Toelatingsexamen arts en tandarts	16
2.5.	Maatregel uit cao XI: aanvangsbegeleiding	17
2.6.	Besparing op ambtenaren	17
2.7.	Kenniscentrum Onderwijs en Vorming	17
2.8.	Vrije beleidsruimte en provisie	18
2.9.	Ondersteuningsnetwerken	18
2.10.	Middelen voor de versterking van het basisonderwijs	18
2.11.	Hertelling in het secundair onderwijs	19
2.12.	Financiering van vzw De Link	20
2.13.	Consolidatie van het hoger onderwijs	21
2.14.	Centra voor leerlingenbegeleiding	21
2.15.	Vergoedingen LOP-voorzitters	22
2.16.	Nascholing en professionalisering	22
2.17.	Internationale studentenmobiliteit	23
2.18.	Versterking STEM	23

2.19. Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs.....	23
2.20. Bemiddelingscommissie M-decreet	23
2.21. Andere beleidsthema's onderwijs	23
3. Replieken.....	24
3.1. Capaciteitsmiddelen	24
3.2. Vzw De Link.....	24
3.3. Werkdrukverlaging en aanvangsbegeleiding	25
III. Indicatieve stemming	25
Gebruikte afkortingen	26
Bijlagen: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

Bijlage 1: Brief sociale partners over plan basisonderwijs

Bijlage 2: Overzicht begrotingsartikels klimaatmiddelen

Bijlage 3: Personeelsbesparing in Onderwijs en Vorming

Bijlage 4: Overzicht voltijdequivalenten CLB's per 31 oktober 2018

Bijlage 5: Detail begrotingsartikel andere beleidsthema's onderwijs

In de Commissie voor Onderwijs werd op 8 en 15 november 2018 het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019 besproken. Op de eerstgenoemde datum lichtte minister Hilde Crevits de onderwijsbegroting voor 2019 toe en ging een eerste vragenreeks door. Op de tweede datum beantwoordde de minister de vragen van de leden, werden de replieken gehouden en ging men over tot de indicatieve stemming over de aan de commissie toegewezen elementen van de uitgavenbegroting 2019.

Op dezelfde bijeenkomsten werden ook het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2019 (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1746/1) en de beleidsbrief Onderwijs 2018-2019 (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1736/1) behandeld.

I. Inleidende uiteenzetting door minister Hilde Crevits

1. Algemene situering: groeibegroting

Bij de aanvang van haar uiteenzetting benadrukt minister *Hilde Crevits* dat de globale onderwijsbegroting – uitgedrukt in beleidskredieten – na deze begrotingsopmaak 2019 ruim 12 miljard euro bedraagt. Ten opzichte van de begroting bij de start van de huidige legislatuur, betekent dat een stijging van ongeveer 1,2 miljard euro. Onderwijs blijft dus wel degelijk een groeibegroting.

De minister vestigt er daarbij wel de aandacht op dat ze zich voor dit budget gebaseerd heeft op de gegevens van de begrotingsdatabank van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming, die afwijken van het bedrag van bijna 14 miljard euro dat vermeld wordt in de algemene toelichting bij de uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2019. Dit verschil is te verklaren doordat in de begrotingsdatabank van het beleidsdomein abstractie gemaakt wordt van het consolidatie-effect van de instellingen voor hoger onderwijs. In de algemene cijfers zijn al die instellingen hoger onderwijs inbegrepen, hetgeen tot een enigszins vertekend beeld leidt. De cijfers uit de begrotingsdatabank van het beleidsdomein leveren dus een correcter beeld op.

In vergelijking met de begroting 2018 valt er op begroting 2019 een toename in beleidsruimte ten belope van 400 miljoen euro te noteren. Deze extra beleidsruimte, inclusief indexatie, is toegewezen aan diverse beleidssectoren. De minister somt op: 160 miljoen euro extra voor het basisonderwijs; 129 miljoen euro voor het secundair onderwijs; 4,5 miljoen euro voor de leerlingenbegeleiding en de ziekenhuisscholen; 21 miljoen euro voor investeringen in het leerplichtonderwijs; 21 miljoen euro in het volwassenenonderwijs en 88 miljoen euro in het hoger onderwijs.

De minister licht daarna per beleidssector toe aan welke beleidsaccenten die extra kredieten ten goede zullen komen.

2. Versterking van het basisonderwijs

Inclusief indexatie voorziet de begroting voor 2019 in een versterking van het basisonderwijs ten belope van 160 miljoen euro. De minister preciseert dat de gekende kostendrijvers in de lonen en de werkmiddelen tot een toename leiden van ruim 100 miljoen euro. Het leerlingenaantal is daarbij een belangrijke factor.

Daarnaast wordt er ook extra budget voorzien voor specifieke beleidsimpulsen, zoals 6,5 miljoen euro extra koopkracht via de nieuwe cao bovenop het bedrag van 2018. De minister zal verderop in haar betoog ook nog een totaaloverzicht geven van hetgeen deze cao betekent in 2019. Daarnaast worden er in het kader

van het M-decreet ook extra begeleidingseenheden aangeboden, voor een bedrag van 7 miljoen euro. Nog in 2019 leiden de maatregelen voor de versterking van de directeurs tot een extra investering van 5 miljoen euro. Het gaat dan meer bepaald over de gelijkschakeling van de lonen van de directeurs in het basisonderwijs en over het geheel lesvrij maken van directeurs in scholen met meer dan honderd leerlingen en het meer lesvrij maken van directeurs in scholen van minder dan honderd leerlingen.

Ter afsluiting van het luik basisonderwijs haalt de minister nog drie belangrijke financiële beleidsimpulsen aan, die samen goed zijn voor 40 miljoen euro. Door toevoeging aan de puntenenveloppe wordt er 20 miljoen euro geïnvesteerd in administratieve ondersteuning. Om stapsgewijs de kloof met het lager onderwijs te dichten, wordt er 10 miljoen euro geïnvesteerd in de verhoging van de werkingsmiddelen voor het kleuteronderwijs. En om tot werkdrukverlaging voor de leerkrachten in de klas te komen, wordt er 10 miljoen euro extra geïnvesteerd.

Met al deze financiële beleidsimpulsen toont de minister aan dat het haar menens is inzake het investeren in de versterking van het basisonderwijs. Maar uiteraard zal het hier uitgezette investeringspad ook de komende jaren nog moeten worden verdergezet.

3. Versterking van het secundair onderwijs

Voor het secundair onderwijs zorgt de begroting 2019 voor een versterking ten belope van 129 miljoen euro (opnieuw inclusief de index). Ook hier leiden de gekende kostendrijvers in de lonen en de werkingsmiddelen tot een toename van 105 miljoen euro. Het leerlingenaantal is hierbij opnieuw een belangrijke factor, die zich met name ook in de komende jaren zal laten gelden.

Ook in het secundair onderwijs worden er specifieke beleidsimpulsen voorzien. Zo komt er 7,5 miljoen euro extra koopkracht via de nieuwe cao, dit bovenop het bedrag dat al in 2018 werd toegekend. Daarnaast komen er, voor een bedrag van 9 miljoen euro, ook extra begeleidingseenheden in het kader van het M-decreet. Tevens wordt er eenmalig 5 miljoen euro voorzien voor de financiering van technisch-didactische uitrusting in het technisch en beroepsonderwijs. Hierbij wordt dezelfde verdeelsleutel gehanteerd als een jaar geleden. En tot slot wordt er ook 1 miljoen euro extra voorzien voor duaal leren en 500.000 euro voor de STEM-didactiek.

4. Versterking van de leraars via cao XI

Minister Crevits vindt het belangrijk om op een overzichtelijke manier aan te tonen dat in 2019 al 74,3 miljoen euro geïnvesteerd wordt in het versterken van de leraars via de nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst.

Het gaat dan om 26,8 miljoen euro voor de aanvangsbegeleiding voor startende leraars (16,5 miljoen euro basis, 8,3 miljoen euro secundair en 2 miljoen euro 'andere' – dko, volwassenenonderwijs, CLB) en 17,5 miljoen euro voor de lerarenplatforms (15 miljoen euro basis en 2,5 miljoen euro secundair). Afgerond wordt er ook 30 miljoen euro extra geïnvesteerd in meer koopkracht.

5. Investerings in scholenbouw

Wat de investeringen in het leerplichtonderwijs betreft, wijst de minister erop dat het jaarlijkse investeringsbudget tot zijn hoogste peil ooit klimt. Waar in 2018 net de kaap van de 400 miljoen euro gerond werd, gaat het in 2019 al om ruim 420 miljoen euro voor investeringen in scholenbouw. Ten opzichte van 2018 stijgt de omvang van de jaarlijkse investeringskredieten scholenbouw in het leerplicht-

onderwijs in 2019 met 21 miljoen euro. De minister somt de belangrijkste beleidsinitiatieven op.

5.1. Capaciteitsmiddelen

Vooreerst wijst ze daarbij op de 150 miljoen euro extra capaciteitsmiddelen voor de periode 2019-2021. Het gaat dus over de invulling van 50 miljoen euro, recurrent op jaarbasis. Net voor de herfstvakantie heeft de Vlaamse Regering deze 150 miljoen euro extra capaciteitsmiddelen geografisch verdeeld over 27 steden en gemeenten in Vlaanderen en aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Het komt er nu dus op aan dat de capaciteitsgemeenten samen met de lokale scholen tegen uiterlijk 15 januari 2019 concrete capaciteitsprojecten indienen bij het Departement Onderwijs.

5.2. Huursubsidies

Het machtigingsbudget om huursubsidies toe te kennen, wordt in de begroting 2019 verhoogd van 10,2 miljoen euro naar 15,2 miljoen euro. Dit betekent dat het mogelijk wordt om een derde oproep huursubsidies op te starten. Deze derde oproep werd door AGION op 5 november 2018 gelanceerd.

De minister stelt vast dat de voorbije jaren hebben aangetoond dat de huursubsidies een prima hefboom zijn om met een relatief beperkt budget nieuwe extra investeringen in schoolinfrastructuur mogelijk te maken. Het succes van deze formule mag blijken uit het feit dat er in 2018 in totaal 77 huursubsidiedossiers werden goedgekeurd. Scholen gebruiken deze huursubsidies ofwel om oude schoolgebouwen te vernieuwen en/of om extra capaciteit te creëren door bestaande of nieuw te bouwen infrastructuur te huren van een derde partij.

5.3. Nieuwe projectspecifieke DBFM's

Bij de nieuwe projectspecifieke DBFM's gaat het om een investeringsvolume van 550 miljoen euro dat al bij de begrotingsopmaak 2018 beslist werd, schetst de minister. Ondertussen wordt er volop werk gemaakt van de technisch-juridische voorbereiding en de concrete uitvoering van 42 nieuwe DBFM-projecten, die verspreid zitten over dertien clusters. Tijdens de zomervakantie werd de eerste DBFM-cluster (Poperinge – Wingene – Maldegem) in de markt gezet. De eerste selectieprocedure loopt dus. Het is de bedoeling om vanaf dit najaar nog andere dergelijke DBFM-clusters in de markt te zetten.

5.4. Vlaams Klimaatfonds

In de begroting 2019 wordt er vanuit het Vlaams Klimaatfonds 20,7 miljoen euro extra voorzien voor energiezuinige maatregelen in het kader van de schoolinfrastructuur. Voor het hoger onderwijs gaat het over 4 miljoen euro en voor het leerplichtonderwijs over 15,7 miljoen euro voor energiebesparende schoolbouwwerken. Hiervan is ook 1 miljoen euro voorzien voor de aansluiting van verschillende scholen op het nieuwe geothermische warmtenetwerk in de Kempen (meer bepaald in de regio Mol-Dessel).

Daarbij aansluitend geeft de minister nog mee dat in het kader van het Zonplan van AGION in de begroting 2019 opnieuw 5 miljoen euro is voorzien – voor AGION en het GO! samen – om leningen aan te bieden aan schoolbesturen voor het plaatsen van zonnepanelen op schoolgebouwen. Volgens de minister ligt hier trouwens nog een groot onbenut potentieel. Heel wat oudere schoolgebouwen hebben immers daken die zich lenen tot het plaatsen van zonnepanelen.

6. Versterking van het volwassenenonderwijs

In 2019 wordt ook 21 miljoen euro extra geïnvesteerd in het volwassenenonderwijs, waarbij 8 miljoen euro betrekking heeft op de indexatie. De minister benadrukt dat het volwassenenonderwijs een groot verschil kan maken qua kansen van mensen op een job en sterk kan bijdragen tot een betere integratie in de samenleving.

Naast de 8 miljoen euro index, is er 4,7 miljoen euro voor de stijging van het aantal cursisten; 2,5 miljoen euro voor de overige effecten van het loonmodel; 2 miljoen euro voor de opstap NT2-verhoogde taalvereiste; 2,5 miljoen euro voor NT2-asiel en 1,2 miljoen euro voor de opstap inzake de cao.

7. Versterking van het hoger onderwijs

Minister Crevits laat opmerken dat ook inzake het hoger onderwijs een gevoelige stijging van de kredieten te noteren valt in de ontwerpbegroting 2019. Ten opzichte van de begroting 2018 neemt de beleidsruimte toe met 88 miljoen euro.

De minister somt de betrokken financiële beleidsimpuls op: 24,8 miljoen euro ingevolge het kliksysteem; 14,5 miljoen euro voor de integratiegroeiopaden; 2,9 miljoen euro opstap voor de cao hoger onderwijs (het bedrag 2019 voor de cao loopt hiermee op tot 4,3 miljoen euro); 2,9 miljoen euro voor de financiering van de studieduurverlenging van de bacheloropleiding Verpleegkunde; 1,8 miljoen euro in het kader van de inkanteling van de hbo5/SLO-opleidingen; 1 miljoen euro voor de bijstelling voor de wettelijke werkgeversbijdragen bij de vrije instellingen; 10 miljoen euro investeringstoelagen voor de hogescholen bij wie de nieuwe graduatesopleidingen worden ingekanteld; 4 miljoen euro voor klimaatinvesteringen en 26 miljoen euro extra voor de indexatie.

II. Bespreking

1. Vragen en opmerkingen van de leden

1.1. Algemeen

Jos De Meyer geeft de volgens hem drie belangrijkste kenmerken van de begroting: continuïteit, ambitie en vertrouwen. Het onderwijsbudget stijgt in 2019 met 400 miljoen euro, merkt het lid op. Deze legislatuur groeide de onderwijsbegroting met 1,2 miljard euro.

Caroline Gennez schetst dat er voor 678 miljoen euro nieuwe beleidsruimte is voor de Vlaamse Regering in 2019. Het lid vraagt of hiervan voldoende middelen worden afgeleid naar onderwijs. Van de door de minister vermelde 400 miljoen euro extra beleidsruimte gaat meer dan de helft naar de index, stelt de spreker. Uiteraard is elke euro meer dan welkom, maar de noden in het Vlaamse onderwijs blijven bijzonder groot, als het de bedoeling is om voor elk kind toponderwijs te garanderen op maat van alle talenten en interesses en met het oog op gelijke kansen voor elk kind. Bijvoorbeeld in het basisonderwijs blijven er veel noden niet ingevuld, wat ook tot uiting komt in de adviezen van gedeeltelijk akkoord door een aantal betrokken actoren.

Kathleen Krekels benadrukt dat er al drie jaar een begroting in evenwicht is. Er gebeurden veel investeringen, waarvan een deel ook in onderwijs. Dat is volgens het lid heel positief.

Het is volgens *Koen Daniëls* een grote verdienste van de Vlaamse Regering om substantieel extra te investeren in onderwijs, zowel in infrastructuur, kleuteronderwijs, lager onderwijs, personeel, ondersteuning enzovoort.

Er is een groeibegroting gedurende heel deze legislatuur, merkt de spreker op. Maar de vraag rijst of daarmee in de praktijk de problemen worden opgelost. Met de cao-middelen wordt een loonstijging van 0,3 percent gerealiseerd, maar tegelijkertijd blijven leerkrachten opmerken dat werken in heel grote klassen niet evident is. Kunnen met de begroting de reële punten aangepakt worden? Als het antwoord op die vraag niet eenduidig 'ja' is, wat moet dan worden aangepast in de begroting of het programmadecreet, zodat de middelen doelmatig, efficiënt en effectief worden ingezet?

1.2. Programma FA: Apparaatskredieten – Departement Onderwijs en Vorming

Jo De Ro informeert naar de stand van zaken van de uitbouw van het Kenniscentrum Onderwijs en Vorming.

1.3. Programma FB: Provisies – themaoverstijgend

In de toelichting wordt benadrukt dat aanvangsbegeleiding voor elke starter in de toekomst een recht en een plicht wordt, schetst *Jo De Ro*. Hoe kan een startende leerkracht dat afdwingen?

In verschillende artikelen wordt verwezen naar het besparingsplan inzake personeel binnen de Vlaamse overheid 2014-2019. Het lid wil graag een update van welke functies in welke onderdelen van het Ministerie van Onderwijs verdwenen zijn.

Jo De Ro informeert naar de besparing op de kinderdagverblijven in Brussel. Het lid heeft die vraag ook gesteld bij de bespreking van de begroting 2018, waarop het antwoord luidde dat een deel van de middelen van de met het GO! afgesproken besparing aangewend kan worden voor de internaten van het GO!. Wat is de stand van zaken?

Volgens de minister kunnen ook ervaren leerkrachten ingezet worden in de lerarenplatforms, zodat nieuwe leerkrachten bijvoorbeeld een heel jaar voor een klas kunnen staan en een ervaren leerkracht de vervangingen doet. De spreker is van mening dat dit slechts heel uitzonderlijk zal gebeuren, verwijzend naar de onderwijs carrière. Als die evolutie er zou zijn, juicht hij die toe. Hoe wordt het proefproject in het secundair onderwijs opgevolgd?

In de toelichting is sprake van de vrije ruimte atoma. *Caroline Gennez* vraagt hier meer toelichting over, om een analyse te kunnen maken. De bemiddelingscommissie voor het M-decreet die vanuit atoma gefinancierd zou worden, is volgens het lid zinvol. Wat zal de precieze opdracht zijn?

Over de 500.000 euro voor het STEM-project vraagt de spreker de bevestiging dat de middelen recurrent zijn. Daarnaast wil ze meer duidelijkheid over wat de minister precies wil faciliteren en ondersteunen. Worden projecten verwacht vanuit het werkveld? Gaat het om het leerplichtonderwijs of het hoger onderwijs?

Elisabeth Meuleman is van mening dat de toelichting bij het terugdraaien van de eenmalige maatregelen 2018 nogal cryptisch is, en vraagt wat meer duiding. Ook over het saldo voorzieningen voor decreten en cao en het saldo nieuw beleid vraagt het lid wat de plannen zijn.

1.4. Programma FD: Financiering kleuter- en leerplichtonderwijs

Jos De Meyer drukt zijn waardering uit voor het extra budget van 5 miljoen euro voor de nijverheidstechnische scholen, waar hij reeds jaren vragende partij voor was.

De nijverheidsscholen krijgen 5 miljoen euro extra voor technische en didactische uitrusting, beaamt *Caroline Gennez*. De nijverheidsscholen moeten volgens het lid inderdaad extra omkaderd worden, maar de vraag van het veld is om de middelen niet te verdelen enkel op basis van leerlingenaantallen. Een sokkelfinanciering per structuuronderdeel, met daarbovenop een financiering volgens leerlingenaantal, is een voorstel. Om ook in het technisch en beroepsonderwijs sterk STEM-onderwijs te garanderen, is het volgens de spreker belangrijk dat elke school over een goede basisinfrastructuur beschikt. Vandaar de steun voor het systeem van sokkelfinanciering.

Er wordt recurrent 20 miljoen euro extra ingeschreven voor de directies van het basisonderwijs, schetst *Caroline Gennez*. Deze opstap is zeker welkom, maar het lid is van mening dat er nog veel noden openstaan. Daarnaast is er 5 miljoen euro voor allerlei maatregelen, vat het lid samen.

Voor de werking van het kleuteronderwijs en van het basisonderwijs wordt eenmalig telkens 10 miljoen euro ingezet, geeft de spreker mee.

Na evaluaties en aanpassingen van het M-decreet wordt 16,6 miljoen euro extra geïnvesteerd, aldus *Kathleen Krekels*.

De extra 5,2 miljoen euro voor de ondersteuning van directeurs in het basisonderwijs wordt door het lid positief onthaald. Ook de ondersteuning van de administratieve omkadering en de beleidsomkadering van het basisonderwijs met 20 miljoen euro extra juicht het lid toe.

Er wordt eenmalig 10 miljoen euro extra ingeschreven voor de ondersteuning van de leerkracht. De Vlor merkt op dat er geen garantie is dat die middelen ook effectief aangewend zullen worden voor de ondersteuning van de leerkracht in de klas. *Kathleen Krekels* vraagt hoe gecontroleerd zal worden dat deze middelen effectief in de klas zullen worden ingezet.

De eenmalige maatregel 'extra ondersteuning leerkracht in de klas' van 8,3 miljoen euro wordt teruggedraaid. Daarnaast komt de nieuwe extra ondersteuning van de leerkracht in de klas van 9,6 miljoen euro. Betekent dit dat in feite maar 1,3 miljoen euro extra wordt ingezet? De spreker vraagt daarover toch enige extra toelichting.

Inzake de middelen voor coördinatie van de ondersteuningsnetwerken wordt een minimum aangeduid, met name een halftijdse coördinator. Is er ook een maximum aangeduid, vraagt *Jo De Ro*.

Voor het secundair onderwijs is er een capaciteitsmaatregel, met name een snellere telling van het leerlingenaantal. Bij sommige scholen is er onrust, omdat ze bij een kleine daling van het leerlingenaantal heel veel uren moeten inleveren. *Jo De Ro* vraagt wat meer toelichting bij het systeem.

Over de didactische uitrustingsgoederen wil de spreker weten of die middelen in het verleden soms gebundeld werden. Als meerdere scholen van een scholengemeenschap de middelen samenleggen om te investeren in aanpassingen op één plaats, maar er allemaal gebruik van maken, is dat efficiënter dan wanneer de middelen verspreid ingezet worden, meent het lid.

Steve Vandenberghe is positief over de eenmalige extra ondersteuning van de leerkracht in de klas. De middelen kunnen ook aangewend worden in het schooljaar 2019-2020. Op welke manier kunnen die middelen ingezet worden om de leerkrachten in de toekomst verder te ondersteunen?

Over de extra middelen voor het kleuteronderwijs stelt *Elisabeth Meuleman* dat de ingeschreven 10 miljoen euro maar een kleine stap in de goede richting is. Er is volgens haar een veelvoud nodig om de middelen voor het kleuteronderwijs gelijk te schakelen met het lager onderwijs. Maar door niet-indexering en besparingen zijn ook daar gedurende de legislatuur tekorten opgebouwd. Het basisonderwijs heeft grote noden, daarom kijkt de spreker uit naar een groeipad.

Er zijn besparingen op de kinderdagverblijven in Brussel. Die middelen zouden overgeheveld worden naar de GO!-internaten. *Elisabeth Meuleman* vraagt meer duiding bij het inzetten van de middelen en de situatie in de internaten.

De Vlor stelt dat er geen garanties zijn dat de middelen voor werkdrukverlaging volledig zullen worden aangewend voor de ondersteuning van de leerkrachten in de klas. Dat is volgens *Koen Daniëls* een zeer terechte vraag. Op welke manier zijn er garanties dat de middelen die worden toegekend om een oplossing te bieden voor een aantal reële problemen in scholen ook exclusief voor dat doel gebruikt worden?

1.5. Programma FE: Financiering hoger onderwijs

Het geconsolideerde overschot van het hoger onderwijs bedraagt volgens *Caroline Gennez* 87,517 miljoen euro. Het lid vraagt een overzicht van waar de grote bedragen zich situeren.

Tine Soens stelt vast dat de terugvorderingen uit de hogescholen en het kinéfonds worden bijgesteld.

Er is sprake van extra middelen voor de hogere instituten voor schone kunsten en instellingen die excellente kunstopleidingen organiseren. Volgens *Tine Soens* mag niet gesproken worden van extra geld, want de 400.000 euro voor de School of Arts komt van de basisfinanciering van het hoger onderwijs en er gebeurt dus enkel een verschuiving van middelen tussen instellingen.

In uitvoering van cao V hoger onderwijs wordt in een lineaire loonsverhoging van 0,3 percent voorzien. Het lid vraagt of er daarnaast nog andere maatregelen zijn voor het hoger onderwijs zoals bijvoorbeeld fietsvergoedingen.

Het doel van de bijstelling van de werkgeversbijdragen hoger onderwijs is de hogere loonlast van de privaatrechtelijke instellingen ten opzichte van de publiekrechtelijke instellingen deels te compenseren, staat in de toelichting. De spreker wil verduidelijkt zien wat dat precies inhoudt.

1.6. Programma FF: Financiering dko en volwassenenonderwijs

1.6.1. Volwassenenonderwijs

Jo De Ro verwijst naar de toelage aan vzw De Link. De vzw heeft hierover zijn ongerustheid al geuit, stelt de spreker. Is er al contact geweest tussen de minister en de vzw en gebeurden er aanpassingen?

Elisabeth Meuleman verwijst naar de brief over de structurele onderfinanciering van de vzw De Link. Er is vraag naar een eenmalige extra financiering en het verankeren van middelen. Het gaat over een opleiding ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting. Het is volgens het lid niet het moment om daarop

te besparen. De doelstellingen en de resultaten inzake armoede en kinderarmoede zijn gekend. Projecten om mensen op te leiden om armoede te erkennen, moeten zeker verder ondersteund worden. Het zou jammer zijn dat de vzw financieel in faling zou gaan. De spreker vraagt de minister het probleem op te lossen.

1.7. Programma FG: Ondersteuning van het onderwijsveld

1.7.1. *Infrastructuur voor het onderwijs*

Jos De Meyer stelt vast dat met een investeringsbudget van 420 miljoen euro in 2019 het hoogste budget ooit voor scholenbouw wordt bereikt.

Met de nieuwe capaciteitsmiddelen komt het budget op 150 miljoen euro, de huur-subsidies evolueren van 10,2 naar 15,2 miljoen euro en er zijn 20,7 miljoen euro extra middelen uit het Vlaams Klimaatfonds voor energiebesparende maatregelen, somt het lid op. Er is reden om fier te zijn over deze cijfers voor volgend jaar, maar eveneens over de realisaties van deze legislatuur, meent de spreker. Daarmee zijn niet alle problemen opgelost, want ook voor de volgende legislaturen zijn er nog grote uitdagingen.

Inzake de investeringen binnen het hoger onderwijs merkten de Vlor en de hogescholen volgens *Tine Soens* in het kader van het programmadecreet op dat ze liever werkingsmiddelen zouden zien in plaats van infrastructuurmiddelen. Wat waren de overwegingen om de infrastructuurmiddelen in te schrijven?

De spreker vraagt eveneens een overzicht van de middelen van het Klimaatfonds.

Inzake zonnepanelen zullen de leningen meer interestopbrengsten genereren, verwijst *Elisabeth Meuleman* naar de toelichting bij AGION. Het lid vraagt cijfergegevens over de leningen voor zonnepanelen: aantal aanvragen, deelnemende scholen. Volgens de beleidsbrief gaat het om 42 scholen en zullen er ook andere mogelijkheden van subsidiëring zijn, zoals voor warmtepompen. Het lid vraagt of uitbreiding mogelijk is van de maatregelen voor scholen die energiemaatregelen willen nemen.

Er worden veel initiatieven gefinancierd vanuit het Klimaatfonds. De spreker vraagt een overzicht van de uitgevoerde en geplande initiatieven met middelen van het Klimaatfonds.

Jo De Ro verwijst naar het warmtenet Kempen. Er zijn nog andere potentiële plaatsen voor warmtenetten, vooral steden met een grote warmteproducerende industrie. Kunnen nog andere regio's voorstellen indienen? Is er connectie met het plan inzake warmtenetten van minister Bart Tommelein?

1.7.2. *Ondersteuning onderwijsinstellingen en onderwijsveld*

Jo De Ro vraagt een overzicht van de gemeenten waar de extra CLB-middelen hebben gezorgd voor extra personeelsleden.

Leerlingen die huisonderwijs volgen, moeten voortaan ook naar een CLB gaan, schetst *Jo De Ro*. Is er een sanctie als ze dat niet doen en hoe wordt dat opgevolgd? Wat wordt aan wie gecommuniceerd als het CLB vaststelt dat er problemen zijn? Worden alleen de ouders geïnformeerd of wordt ook de inspectie betrokken? Het lid uit zijn blijvende ongerustheid over een aantal evoluties in het huisonderwijs uit het verleden. Hij waardeert de grotere inspanningen van de inspectie, maar er is de mogelijkheid om beter te monitoren.

Inzake de detachingsvergoedingen en de verzekeringen van de LOP-deskundigen waren er volgens Jo De Ro in het verleden al vragen over de vergoedingen van de LOP-voorzitters. Is dat dossier positief afgerond of zijn er nog problemen?

Het lid informeert naar de prioriteiten voor 2019 en de volgende jaren inzake nascholing en professionalisering.

De spreker erkent dat er dit jaar nog veel noden zijn inzake communicatie en vraagt of er daarvoor dan ook extra middelen zullen zijn, bijvoorbeeld door een deel van de beleidsruimte atoma.

Het lid stelt tevreden vast dat de integratie van KlasCement in het Ministerie van Onderwijs in 2012 ervoor gezorgd heeft dat er nu 150.000 leden zijn, wat er in 2012 zowat 60.000 waren.

In het kader van de thematiek veiligheid op school worden de beschikbare middelen aangewend ter betaling van de loonkost en opleiding van een veiligheidsadviseur. Jo De Ro vraagt daar wat meer duiding bij.

Er is 276.000 euro, of vijf vte, bijkomend beschikbaar voor de CLB's naar aanleiding van een volume-effect. *Elisabeth Meuleman* vraagt hoe dit wordt berekend. Als het volume-effect vergelijkbaar is met het leerlingeneffect lijkt het bedrag haar laag te zijn. Als de toename te wijten is aan het gestegen aantal vragen, wil het lid weten waarop de berekening is gebaseerd.

Elisabeth Meuleman stelt dat er geen extra budgetten ingeschreven zijn voor nascholing en professionalisering. In de begroting 2018 stonden eenmalige budgetten, maar die worden geschrapt. De minister zal er volgens het lid op wijzen dat er middelen zijn ingeschreven voor de uitvoering van de cao, onder andere voor professionalisering. Maar het budget van 24 miljoen euro is bedoeld voor zowel aanvangsbegeleiding, beleidsondersteuning en verdere professionalisering. Onder die post vallen volgens de spreker meerdere heel belangrijke zaken. Professionalisering verdient volgens haar meer dan wat is ingeschreven in de cao-middelen. *Elisabeth Meuleman* betreurt dat Vlaanderen onder het Europese niveau presteert wat professionalisering betreft en dat wordt niet echt opgelost.

Caroline Gennez stelt vast dat het budget voor nascholing en professionalisering eenmalig wordt verminderd met 500.000 euro, ten gunste van de extra ondersteuning van de schooldirecteurs. Waar precies verminderen de middelen voor nascholing en professionalisering, wat een belangrijk element is voor de versterking van de leerkrachten doorheen hun loopbaan?

De ontvangsten uit het toelatingsexamen voor arts en tandarts worden bijgesteld op basis van de werkelijke ontvangsten in 2018, schetst *Tine Soens*. Zij informeert naar de redenen voor deze bijstelling.

Volgens *Tine Soens* is het positief dat opnieuw 500.000 euro wordt ingeschreven voor studentenmobiliteit. Het lid wil weten waarvoor deze middelen specifiek worden ingezet en of er extra aandacht is om bepaalde kansengroepen meer te laten deelnemen aan de internationalisering.

Het lid wil ook weten welk budget specifiek is ingeschreven voor SIHO. Er is 21.000 euro extra voor het onderhoud en de operationele werking van een toegankelijke databank van digitale versies van handboeken. Dat is positief, maar het lid wil ook het totale budget van SIHO kennen.

Tine Soens vraagt ook toelichting bij de verdeling van de middelen over de projecten voor het ondersteunen van de lerarenopleidingen.

2. Antwoorden van de minister

2.1. Algemeen situerende vragen

Minister *Hilde Crevits* gaat vooreerst in op de vragen van meer algemene aard die hier te berde werden gebracht. Het spreekt daarbij voor zich dat met de voorliggende begroting niet alle problemen van ons onderwijs kunnen worden opgelost. Idem voor wat de nieuwe vrije beleidsruimte betreft, en de mate waarin die wordt aangewend voor het lenigen van de vele onderwijsnoden.

De minister wijst er dienaangaande ook op dat de grootste hap die jaarlijks uit de begroting wordt genomen, het gevolg is van de open-endkredieten die inherent zijn aan het beleidsdomein Onderwijs. Dat gegeven op zich zorgt al voor een aanzienlijke groei van de benodigde budgetten. Ze vergelijkt dit met de situatie op het beleidsdomein Welzijn – dat een grote hap uit de beschikbare beleidsruimte heeft genomen – waar men veel minder te maken heeft met dergelijke open-endfinanciering. Dit betekent dat nieuw beleid daar telkens ook de toekenning van nieuwe kredieten veronderstelt. Dat is fundamenteel verschillend van de situatie op het beleidsdomein Onderwijs waar er een automatische stijging is ten gevolge van de open-endfinanciering.

Minister Crevits nodigt de commissieleden uit om de toename van de onderwijsmiddelen te vergelijken met de toename van de middelen op andere beleidsdomeinen. Over de hele legislatuur gezien mag er zonder meer gewaagd worden van een spectaculaire stijging. Alleen al ten opzichte van het begrotingsjaar 2018 gaat Onderwijs er 400 miljoen euro op vooruit. Bij iedere vergelijking van cijfers moet er dus terdege rekening worden gehouden met de open-endregeling.

Dit alles betekent evidentierwijze niet dat er in de toekomst geen extra kredieten nodig zouden zijn. De minister denkt daarbij onder andere aan het plan basis-onderwijs. In dat verband geeft ze nog mee dat de sociale partners in een brief (bijlage 1) gevraagd hebben om hierover van gedachten te kunnen wisselen met de Commissie voor Onderwijs.

Tot slot wijst minister Hilde Crevits erop dat het bij dit alles niet enkel over de omvang van de beschikbare middelen gaat, maar ook over de doelmatige inzet daarvan. In dat verband wijst ze erop dat de onderwijssector, veel meer dan andere Vlaamse beleidsdomeinen, gereglementeerd is via decreten die in dit Vlaams Parlement worden besproken en goedgekeurd. Als voorbeeld daarvan haalt ze het grote aantal onderwijsbepalingen aan die opnieuw vervat liggen in het ontwerp van programmadecreet dat het ontwerp van uitgavenbegroting 2019 voor het beleidsdomein Onderwijs begeleidt.

2.2. Klimaatinspanningen

2.2.1. Klimaatmiddelen

Met betrekking tot de vraag naar een overzicht van de klimaatmiddelen die in Onderwijs worden aangewend, zegt de minister toe een overzicht van alle begrotingsartikels waar die middelen op staan te zullen bezorgen aan de commissie. Dat kan dan in bijlage bij het verslag van deze besprekingen worden opgenomen (bijlage 2).

In algemene termen kan de minister hierover meegeven dat er in 2016 voor het eerst middelen vanuit het Vlaams Klimaatfonds werden toegekend. Het ging toen in totaal om 54 miljoen euro, waarvan 52 miljoen euro voor energiebesparende maatregelen in het hoger onderwijs (ten belope van 20 miljoen euro) en het leerplichtonderwijs (ten belope van 32 miljoen euro). De resterende 2 miljoen euro

ging naar diverse projecten inzake educatie en sensibilisering. De klimaatmiddelen werden toegekend voor de vierjarige periode 2016-2019.

In het ontwerp van uitgavenbegroting voor 2019 zijn er opnieuw extra klimaat-investeringskredieten voorzien ten belope van 20,7 miljoen euro. Het hoger onderwijs ontvangt daarvan 4 miljoen euro. Bij het leerplichtonderwijs gaat het derhalve over 16,7 miljoen euro, waarvan 1 miljoen euro voor het warmtenetwerk in de Kempen.

De minister komt dan tot de aanwending van de middelen uit het Vlaams Klimaatplan. Voor het hoger onderwijs gaat het daarbij, zoals gezegd, over een budget van 20 miljoen euro in de periode 2016-2019. Via twee oproepen (in 2016 ten bedrage van 8 miljoen euro en in 2017 ten bedrage van 12 miljoen euro) werden investeringssubsidies ter beschikking gesteld van de hogescholen en universiteiten voor energiebesparende investeringen in hun bestaande gebouwen. De goedgekeurde investeringen van beide oproepen worden momenteel uitgevoerd door de betrokken instellingen voor hoger onderwijs.

Voor wat het leerplichtonderwijs betreft, werd er in 2017 een bedrag van 14 miljoen euro toegekend aan AGION. Dat budget werd volledig toegewezen aan investeringsdossiers, aan energievriendelijke scholenbouwprojecten met andere woorden. Het betreft, bijvoorbeeld, investeringen die gericht zijn op stookplaatsrenovatie, warmteopwekking, energierenovatie van de gebouwenschil en maatregelen voor vloer- en dakisolatie. Van het budget voor AGION van 7,7 miljoen euro voor 2018, is er op vandaag al 5,8 miljoen euro aan dossiers toegewezen. Het resterende budget zal tegen het einde van 2018 volledig toegewezen en vastgelegd zijn.

Ook het gemeenschapsonderwijs heeft klimaatmiddelen ontvangen, om gelijkaardige energiebesparende investeringen in GO!-scholen te realiseren. De minister heeft vernomen dat het GO! eind november zijn jaarverslag 2017 zal voorstellen in deze commissie. Bij die gelegenheid kan dan ook de concrete aanwending van de GO!-klimaatmiddelen aan bod komen.

2.2.2. *Warmtenet Kempen*

Met betrekking tot het, hoger reeds even vernoemde, Warmtenet Kempen deelt minister Crevits mee dat er naast de 15,7 miljoen euro klimaatmiddelen die in 2019 voorzien zijn voor het leerplichtonderwijs, ook nog eens 1 miljoen euro extra wordt vrijgemaakt voor het warmtenetwerk in de Kempen, in concreto in Mol-Dessel. Het betreft hier een innovatief klimaatbevorderend project onder leiding van VITO. Het zijn de lokale scholen – uit de verschillende onderwijsnetten – zelf, die haar dit voorjaar concreet de vraag gesteld hebben om hun participatie in dit warmtenetwerk financieel te ondersteunen. Het gaat concreet over een eenmalige financiële ondersteuning voor de aanleg van de buizen voor het warmtenetwerk op de verschillende schoolcampussen zelf. Het warmtenetwerk op zich wordt dus niet gefinancierd, aangezien dit geen onderwijsbevoegdheid is.

Op dit ogenblik heeft de minister geen weet van andere gelijkaardige aanvragen van scholen om hen te ondersteunen bij de deelname aan een warmtenet. Maar ze weet wel dat er in de toekomst ook op andere locaties nog warmtenetwerken zullen worden uitgerold, zo onder andere in de haven van Antwerpen. De minister verklaart dan ook open te staan voor aanvullende suggesties. Het is volgens haar vooral zaak om met deze middelen snel tot nieuwe realisaties te komen. Vandaar de cruciale rol die de scholen hier zelf in spelen.

2.2.3. Zonnepanelen

De minister komt dan tot de vragen over de zonnelening. Dat is het instrument van de AGION-leningen voor zonnepanelen. Het betreft hier een nieuwe beleidsmaatregel uit de lopende legislatuur. Deze maatregel is operationeel sinds september 2017. Schoolbesturen uit het gesubsidieerd onderwijs kunnen hiermee zeer goedkoop een lening aangaan bij AGION om zonnepanelen te plaatsen. Ook het GO! beschikt over een gelijkaardige leningsmogelijkheid, zodat de lokale GO!-scholengroepen kunnen investeren in zonnepanelen. Dit leningsmodel werd ondertussen ook overgenomen door het beleidsdomein Cultuur en Jeugd en door de sociale werkplaatsen.

Tot begin november van dit jaar werden ondertussen al 51 leningen voor zonnepanelen effectief toegekend. Er zijn dus 51 verschillende vestigingsplaatsen waar er al zonnepanelen liggen of nog gelegd zullen worden. Het betreft hier ook een constructieve samenwerking met het Vlaams Energiebedrijf. Dat laatste heeft een raamovereenkomst waardoor de scholen de zonnepanelen kunnen aankopen via VEB.

Het spreekt voor zich dat AGION en GO! inspanningen leveren om nog meer scholen te overtuigen om te investeren in zonnepanelen. In totaal werd hiervoor door AGION al ruim anderhalf miljoen euro vastgelegd. Er zitten echter nog verschillende dossiers in de pijplijn, waarvoor eerst nog een beknopte energie-efficiëntiestudie nodig is. Scholen worden professioneel begeleid om het exacte volume aan zonnepanelen te kunnen bepalen. Een energie-efficiëntiestudie levert de noodzakelijke informatie op.

2.3. Communicatie

Meerdere commissieleden hebben de noodzaak van goede communicatie beklemtoond. In de begroting voor volgend jaar is voor communicatie 434.000 euro voorzien binnen het begrotingsartikel Onderwijscommunicatie op het departement. Dat is hetzelfde bedrag als in 2018. De minister benadrukt daarbij dat er naast dat bedrag, ook nog de werkmiddelen voor Klasse zijn, die in het begrotingsjaar 2019 ruim 645.000 euro bedragen. Klasse kan overigens ook beschikken over 300.000 euro aan eigen inkomsten. En daarnaast gebeurt er ook op geregelde tijdstippen doelgroepgerichte communicatie via de reguliere werking van de onderwijsadministratie. Als voorbeeld haalt ze de op stapel staande communicatie over het lerarenberoep aan. Daarvoor zijn de voorbereidingen dit jaar overigens al getroffen. Het is daardoor niet nodig om hiervoor in 2019 extra budgetten te voorzien. Overigens meent de minister dat er vooral op een kwalitatieve manier moet worden gecommuniceerd. Naast de grote campagnes, is er vooral ook zeer doelgroepgerichte communicatie naar de scholen nodig.

2.4. Toelatingsexamen arts en tandarts

Wat de vraag betreft over de bijstelling van de ontvangsten voor het toelatingsexamen arts en tandarts, geeft de minister mee dat voor die ontvangsten de deelnemersaantallen er niet toe doen, maar wel de inschrijvingsaantallen. Door de hervorming van de examens in 2018 – maar één sessie per opleiding meer – is er een nieuwe situatie ontstaan. Bij de voorbereiding van de nieuwe examenvorm diende dan ook een raming te gebeuren van het aantal deelnemers aan het examen arts en tandarts. Er kon daarbij maar moeilijk ingeschat worden hoeveel mensen zich voor de twee examens zouden inschrijven.

Vanuit de praktische overweging dat elke ingeschrevene gegarandeerd een examenplaats moest hebben, is er uitgegaan van een ruime raming van 8000 inschrijvingen voor beide examens samen. In de praktijk werden 6927 inschrij-

vingen geregistreerd en betaald voor de beide examens samen. Vandaar dus ook de bijstelling.

2.5. Maatregel uit cao XI: aanvangsbegeleiding

De minister komt dan tot de vragen over cao XI. Met betrekking tot de vragen rond de doorgedreven aanvangsbegeleiding die in de toekomst een recht en een plicht wordt, preciseert minister Crevits dat deze maatregel uitgewerkt is in een voorontwerp van decreet tot uitvoering van maatregelen betreffende het onderwijs uit cao XI vanaf het schooljaar 2019-2020. Dit voorontwerp van decreet werd op 9 november 2018 een tweede keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering en is nu voor advies naar de Raad van State. Daarna zal het ontwerp van decreet in deze commissie ter bespreking en stemming worden voorgelegd. Bij die gelegenheid kan dan nader worden ingegaan op dit element.

De minister kan nu al meegeven dat de aanvangsbegeleiding als recht en plicht verankerd wordt in de twee decreten Rechtspositie van 27 maart 1991, en dit zowel voor het betrokken tijdelijke personeelslid als voor het schoolbestuur. Het traject van aanvangsbegeleiding moet worden opgenomen in de functiebeschrijving van het personeelslid, of – ingeval er geen functiebeschrijving is – in een schriftelijke overeenkomst.

De beoordeling en de doorstroming naar een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur moeten ook worden opgevolgd in het lokaal onderhandelingscomité. Dit alles zal dan binnen twee jaar worden besproken in het centraal onderhandelingscomité.

2.6. Besparing op ambtenaren

De minister zal voor wat het beleidsdomein Onderwijs en Vorming betreft, de stand van zaken van het besparingsplan inzake personeel binnen de Vlaamse overheid als bijlage bij het verslag van deze bespreking laten voegen (bijlage 3). De horizon voor deze 'koppenbesparing' is 31 december 2019. Met die tijdshorizon zullen de vooropgestelde doelstellingen gehaald worden.

2.7. Kenniscentrum Onderwijs en Vorming

Minister Crevits komt dan tot de vraag over het Kenniscentrum Onderwijs en Vorming. Dat ging van start in 2010 en is opgezet als een programma voor het uitbouwen van informatierijke omgevingen. De centrale databank vormt de basis voor producten zoals databundels voor de scholen (bijvoorbeeld over de doorstroom van secundair naar hoger onderwijs) en interactieve rapportering via Mijn Onderwijs en de website met Dataloep (bijvoorbeeld over mobiliteit en aantrekkingskracht).

Het samenbrengen van gegevens laat toe niveau-overschrijdende en thematische informatie op te maken. In de thema-audit 'Informatiemanagement Kenniscentrum Onderwijs en Vorming' bijvoorbeeld, werd het kenniscentrum zelf als case onderzocht. Het governancemodel bleek een sterk punt, naast de duidelijke visie. Er wordt overigens ook al gewerkt aan een vernieuwing van het programma met een horizon van vijf jaar. Aandachtspunten hierbij zijn innovatie, open data, infrastructuur, nieuwe modelleringstechnieken enzovoort.

De minister kan in dit verband ook nog meedelen dat ze op korte termijn, dat wil zeggen tegen het einde van het jaar, nog drie nieuwe producten zal aankondigen. Het gaat daarbij over de Dataloeptoepassingen 'Inschrijvingen volwassenenonderwijs', 'Zittenblijven' en 'Schoolse vordering'. Het kenniscentrum is zo stelselmatig de informatie aan het bundelen rond een aantal onderwijsthema's.

2.8. Vrije beleidsruimte en provisies

Een commissielid heeft gevraagd wat er bedoeld wordt met 'vrije atoma'. De minister preciseert dat het woord 'atoma' hier foutief is gebruikt. Het is eigenlijk een synoniem voor vrije beleidsruimte. Het is namelijk zo dat er van de vrije beleidsruimte in 2018 2,5 miljoen euro is toegewezen aan de financiering van de diverse onderwijsdecreten. In 2019 wordt daar nog eens 5 miljoen euro extra voor uitgetrokken. Het gaat dus in totaal over 7,5 miljoen euro.

In het verlengde daarvan werden ook vragen gesteld over de bijstelling 'terugdraaien van eenmalige maatregelen 2018' bij de provisie. Minister Crevits legt uit dat het hier de cao-middelen betreft, die in 2018 nog op de provisie staan bij AGODI. Vanaf 2019 staan die middelen echter rechtstreeks op de juiste begrotingsartikels. Een en ander is dus gewoon overgeheveld van de provisie naar de plaats waar het thuishoort. Het is immers maar logisch dat het budget niet dubbel blijft staan in de begroting.

2.9. Ondersteuningsnetwerken

Vanuit de vaststelling dat elk ondersteuningsnetwerk een halftijdse coördinator krijgt toegekend, werd de vraag gesteld of er desgevallend ook een maximum bepaald is. In haar antwoord geeft de minister mee dat er van de werkingsmiddelen die de pedagogische begeleidingsdiensten ontvingen bij de inkanteling van het budget van het Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten, budget werd voorzien voor 23 voltijdse betrekkingen voor coördinatie van de ondersteuningsnetwerken. Die werden over 23 van de 24 ondersteuningsnetwerken verdeeld, onder de vorm van extra lestijden (in het basisonderwijs) of lesuren (in het secundair onderwijs) voor coördinatie.

De verdeelsleutel was het aantal leerlingen van de scholen voor gewoon onderwijs in de ondersteuningsnetwerken. De coördinatie van het ondersteuningsnetwerk van het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers, komt uit de middelen die OKO ontving in toepassing van het M-decreet.

Daarnaast kunnen ondersteuningsnetwerken nog middelen voor coördinatie putten uit de lestijden, lesuren en uren die aan de ondersteuningsnetwerken werden toegekend, op voorwaarde dat ze worden verantwoord en goedgekeurd door alle lokale onderhandelingscomités van de betrokken scholen. As such is er in de regelgeving dus geen maximum bepaald, maar er zit een soort grendel op, doordat iedereen akkoord moet gaan.

2.10. Middelen voor de versterking van het basisonderwijs

Met betrekking tot de middelen voor de inhaaloperatie die wordt doorgevoerd in het basisonderwijs, waren er vragen over de effectiviteit, de recurrentheid, de grootte van de stap en het groeipad. En met betrekking tot de bijkomende eenmalige maatregelen werd er ook nog gevraagd of het hier desgevallend om een terugdraaien van het beleid ging.

In haar antwoord gaat minister Crevits eerst en vooral in op de vraag of de middelen voor de ondersteuning van de leerkracht ook effectief daarvoor gebruikt zullen worden. Ze geeft mee dat er 10 miljoen euro extra werkingsbudget is voor de scholen van het basisonderwijs om in het schooljaar 2018-2019 de leerkracht in de klas te ondersteunen. In het ontwerp van programmadecreet is voorzien dat deze middelen moeten worden aangewend voor het aanwerven van personeel. In de begroting 2018 was al eenmalig 9 miljoen euro voorzien voor het schooljaar 2018-2019. De verlenging van de nieuwe middelen wordt overgelaten aan het Vlaams

Parlement, zoals ook valt af te leiden uit de desbetreffende bepaling (artikel 39) in het ontwerp van programmadecreet.

De middelen van de nieuwe schijf van 10 miljoen euro mogen ook aangewend worden in het schooljaar 2019-2020. De uitbetaling gebeurt immers in maart 2019. Qua gebruik van de middelen heeft men dus de keuze tussen dit en volgend schooljaar.

Er wordt geen nieuwe controlelijn opgezet voor deze extra werkingsmiddelen voor ondersteuning in de klas. Voor de controle van de werkingsmiddelen gaan de verificateurs jaarlijks langs bij een steekproef van meer dan tweehonderd basisscholen, om na te gaan of de toelagen correct gebruikt worden. Voor de gekleurde werkingsmiddelen gaan de verificateurs, via het opvragen van verantwoordingsstukken, na of dat budget effectief is uitgegeven aan zaken waarvoor het bedoeld is.

Net zoals voor de bestaande middelen is het basisprincipe dus ook nu dat de overheid er vertrouwen in heeft dat de scholen die middelen wel degelijk zullen gebruiken voor de doeleinden waarvoor ze voorzien zijn. Als de nood aan extra ondersteuning echt hoog is, zullen de daarvoor beschikbaar gestelde middelen allicht wel op de juiste manier worden ingezet. Die 9 miljoen euro is trouwens een uitvoering van de cao. Reden ook waarom met de sociale partners uitgebreid overlegd werd over de vraag of dit geld doelmatig kon worden ingezet voor ondersteuning in de klas. Die sociale partners zijn er alleszins ten volle van overtuigd dat dit haalbaar en mogelijk is.

Naast die 10 miljoen euro voor werkdrukverlaging in de klas, worden er nog twee financiële beleidsimpulsen voorzien. Vooreerst is er een nieuwe opstap van 10 miljoen euro om de kloof tussen kleuter- en lager onderwijs te dichten. De minister wijst er dienaangaande op dat het aan de volgende Vlaamse Regering zal zijn om te beslissen of deze investeringskoers moet worden aangehouden. Zelf heeft minister Crevits quasi alle beschikbare middelen geïnvesteerd in het basisonderwijs. De eerste 10 miljoen euro was daarbij recurrent, de tweede 10 miljoen euro is eenmalig. De recurrente middelen die bij deze begrotingsopmaak nog werden binnengehaald voor het beleidsdomein Onderwijs, worden volledig ingeschreven met het oog op administratieve ondersteuning van schooldirecteuren. Een maatregel die finaal ook de leerkrachten in de klas ten goede zou moeten komen.

Allicht zal dit alles niet voldoende zijn om alle problemen in het basisonderwijs weg te werken. Maar niemand kan ontkennen dat het de huidige Vlaamse Regering is die eindelijk begonnen is met deze al lang noodzakelijke inhaaloperatie. De minister benadrukt in dat verband nog dat de versterking van het basisonderwijs niet was opgenomen in het Vlaams regeerakkoord (*Parl. St.* VI.Parl. 2014, nr. 31/1). De kwestie is pas in de loop van de legislatuur op de politieke agenda gekomen. Desalniettemin werden er toch al betekenisvolle stappen vooruit gezet.

2.11. Hertelling in het secundair onderwijs

Met betrekking tot de onrust die er bij de scholen zou bestaan omtrent de snellere (her)telling in het secundair onderwijs (cf. de berichtgeving in *De Tijd* over het VTI Deinze dat heel wat uren moet inleveren voor een al bij al beperkte daling van leerlingen), wijst de minister er vooreerst op dat de leerlingenstijging zich na het basisonderwijs nu ook laat voelen in het secundair onderwijs. Een gegeven dat in deze commissie ook al uitgebreid aan bod is gekomen. Vermits de leerlingen van 1 A/B voor de middelbare school nieuwe leerlingen zijn, legt dat leerjaar een druk op het berekend urenpakket.

Vandaar dat in het genummerd onderwijsdecreet XXVIII (decreet betreffende het onderwijs XXVIII van 15 juni 2018) een hertellingsmaatregel werd ingevoerd vanaf

het schooljaar 2018-2019. Langs deze weg krijgt een school extra uren als er een minimale stijging is in 1 A/B op drie niveaus, namelijk: de zone, de scholengemeenschap en de school. Het is de Vlaamse Regering die jaarlijks bepaalt hoeveel die leerlingenstijging moet bedragen op 1 oktober van het lopende schooljaar ten opzichte van 1 februari van het voorafgaande schooljaar. Het werken met drie niveaus moet 'kunstmatige' verschuivingen van leerlingen voorkomen.

Mee in functie van het advies van de Inspectie van Financiën en het begrotingsakkoord, werd ook beslist om de hertelling niet enkel in plus, maar ook in min toe te passen. Waarbij men ervan uitgaat dat het aantal dalers sowieso beperkt zou moeten blijven.

Minister Crevits wijst erop dat de regeling in kwestie een aantal implicaties heeft. Vooreerst worden er twee telmomenten met elkaar vergeleken (lopend schooljaar tegenover voorafgaand schooljaar), waardoor de situatie voor een school jaar na jaar kan verschillen. Gezien de datum van inwerkingtreding van de maatregel, was het eerste referentiemoment 1 februari 2018. Tweedens wordt voor de stijging of daling van het aantal leerlingen uitsluitend naar het eerste leerjaar A/B gekeken, wat kan afwijken van de fluctuaties inzake globale leerlingenpopulatie. En ten derde is er slechts sprake van extra uren, of minder uren, voor een school als op drie niveaus aan de voorwaarden is voldaan. Dat kan de situatie met zich brengen dat de trend niet op elk van die drie niveaus gelijklopend is.

Specifiek voor wat het dossier Deinze betreft, is er op 14 november 2018 nog contact geweest met de betrokkenen. De minister kan begrip opbrengen voor het feit dat men, nog los van de daling op zich die uiteraard niet prettig is, een en ander graag wat vroeger had zien aankomen. Cijfers over de eigen school en de eigen scholengemeenschap zijn immers wel gekend, maar cijfers over de onderwijszone heeft men niet. Om die reden is de minister dan ook met de administratie aan het bekijken of niet op de een of andere manier vroeger een prognose kan worden bezorgd, zodat scholen op tijd kunnen inschatten of ze al dan niet in de gevarezone zitten qua daling, en daar dan desgevallend ook hun schoolorganisatie al wat kunnen op aanpassen.

In Deinze ging het heel concreet over een daling met vijftien leerlingen, hetgeen zich vertaalde in 31 urenleraar minder. Dienaangaande geeft de minister nog mee dat spijs de pleidooien van een aantal parlementsleden om een oplossing te vinden voor dit concrete geval, de Vlaamse Regering uiteindelijk beslist heeft om hier niet op in te gaan. De regering houdt dus vast aan het systeem. Als bijkomend argument voor die opstelling, geeft de minister nog mee dat het systeem op dezelfde manier geldt voor het lager onderwijs. Eventuele pistes om iets op te lossen zullen met andere woorden steeds op twee onderwijsniveaus getoetst moeten worden, kwestie van geen ongewenste effecten te sorteren.

2.12. Financiering van vzw De Link

De minister komt dan tot de vragen over de financiering van de vzw De Link. Deze vzw ontvangt in het begrotingsjaar 2019 een recurrente werkingstoelage. Voor 2019 bedraagt die 392.000 euro. Dat is dezelfde toelage als degene die in 2018 werd toegekend, verhoogd met een indexatie. Daarenboven heeft minister Crevits ondertussen ook beslist om in 2018 nog een kredietverschuiving door te voeren, zodat de toelage voor het begrotingsjaar 2018 eenmalig met 50.000 euro verhoogd kan worden.

Ze wijst er verder op dat vzw De Link naast het beleidsdomein Onderwijs ook middelen genereert vanuit andere kanalen, zoals Welzijn, Werk en de VDAB. Voor het begrotingsjaar 2018 bedraagt het totale bedrag aan subsidies daardoor iets meer dan 1 miljoen euro.

In het verleden heeft de Inspectie van Financiën vastgesteld dat de vzw onterecht financiële reserves opbouwde, en heeft ze de instelling aangespoord om actiever eigen middelen te genereren, zodat deze een belangrijker aandeel in de totale ontvangsten zouden vertegenwoordigen.

De minister geeft nog mee dat ze de verantwoordelijken van de vzw ontvangen heeft, samen met de heer Jef Tavernier, omdat de door hen aangeboden opleiding tot ervaringsdeskundige in armoede zeer waardevol is. Daarover kan geen discussie bestaan. Als er bij de vzw al problemen zijn, dan vinden die zeker hun oorzaak niet in het beleidsdomein Onderwijs (cf. de verhoging van het in 2018 toegekende bedrag met 50.000 euro). Die oorzaak moet veeleer gezocht worden in het feit dat andere financieringskanalen wat teruggeschroefd werden. Mogelijk moet de vzw ook de manier waarop ze haar opleidingen aanbiedt eens herbekijken. De minister probeert hen in elk geval te helpen, en er mee voor te zorgen dat ze volgend jaar hun opleidingen – die op één plaats wat teruggeschroefd waren – terug volop kunnen voortzetten.

2.13. Consolidatie van het hoger onderwijs

Men vroeg een overzicht van waar de grote bedragen zich situeren bij de cijfers van de consolidatie van het hoger onderwijs. De minister legt uit dat het bedrag van 87,5 miljoen euro waar naar gevraagd werd, de stijging betreft van de ESR-ontvangsten van de geconsolideerde begrotingen van de universiteiten, hogescholen, universitaire associaties en enkele andere instellingen die hoger onderwijs aanbieden. In absolute cijfers stijgen de ESR-ontvangsten van 976.527.000 euro in 2018 tot 1.064.000.000 euro in de begrotingsopmaak 2019.

Daarbij is 248,7 miljoen euro afkomstig van bedrijven (ondersteuning van onderzoek, kosten met betrekking tot vorming en bijscholing) en is 351,4 miljoen euro afkomstig van gezinnen (voornamelijk inschrijvingsgelden). Daarbij komen nog 155 miljoen euro ontvangsten vanuit andere Belgische overheden (lokaal / gemeenschap/gewest/federaal/sociale zekerheid), 73 miljoen euro ontvangsten vanuit EU-instellingen en 144,7 miljoen euro ontvangsten vanuit buitenlandse partners (overheden en privépartners). Ten slotte is er 91,2 miljoen euro aan ontvangsten die verspreid zijn over kleinere posten: renteopbrengsten, kosten met betrekking tot vorming voor (buitenlandse) publieke instellingen, verkoop van onroerende goederen enzovoort.

2.14. Centra voor leerlingenbegeleiding

2.14.1. *Omkadering CLB's*

Met betrekking tot de vraag naar een overzicht van de ambten per CLB, zal de minister een overzichtslijst in bijlage bij het verslag van deze bespreking laten voegen (bijlage 4).

2.14.2. *CLB's en volume-effect*

Er werd gevraagd wat het volume-effect is bij de lonen van de CLB's. De minister preciseert dat dit volume-effect niets te maken heeft met de stijging van het leerlingenaantal. Het is een puur technische aanpassing, een verschil tussen twee budgettaire meetpunten (december 2017 en mei 2018), wat betreft de fulltime-equivalenten. Dit genereert een groei-effect in vergelijking met de budgetcontrole van 2018, ten belope van 276.000 euro.

De stijging van het leerlingenaantal werd echter wel meegenomen in de bijkomende omkaderingsgewichten die voorzien zijn in het nieuwe decreet op de leer-

lingenbegeleiding, alvast 88 voor dit schooljaar. Dat stemt overeen met een bedrag van 3,1 miljoen euro in 2019.

2.14.3. CLB's en huisonderwijs

Op de vraag of er sancties volgen als leerlingen in huisonderwijs niet naar het CLB gaan, antwoordt minister Crevits dat de verplichte deelname aan de systematische contacten van leerlingen huisonderwijs door de onderwijsinspectie wordt meegenomen bij de controle op de kwaliteit van het huisonderwijs. Dat staat ook zo bepaald in het hoger reeds genoemde decreet van 27 april 2018 betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding.

Als leerlingen niet deelnemen aan een systematisch contact, en met leerlingen worden niet alleen de leerlingen huisonderwijs maar alle leerlingen bedoeld, worden ze daarvoor echter niet gesanctioneerd. Dat werd ook vroeger nooit gedaan, ook niet toen het oude decreet op de CLB's nog van kracht was. Het is nochtans wel degelijk verplicht, en daarom wordt er in dezen dan ook een aanklappend en zeer actief stimuleringsbeleid gevoerd. Sancties worden er dus niet opgelegd.

2.15. Vergoedingen LOP-voorzitters

Met betrekking tot de vraag of er zich desgevallend nog steeds problemen stellen rond de vergoedingen voor de LOP-voorzitters, verklaart de minister dat de Vlaamse regering op 18 mei 2018 beslist heeft om het bedrag van de vergoedingen voor de LOP-voorzitters met ingang van 1 januari 2017 op te trekken. Het gaat om brutobedragen, waarvoor fiscale fiches zijn uitgeschreven. Snel daarop hebben alle voorzitters voor 2017 en voor het eerste kwartaal van 2018 een bijkomend bedrag ontvangen. Vanaf het tweede kwartaal ontvangen ze per kwartaal onmiddellijk het verhoogde bedrag. Alle LOP-voorzitters waren akkoord om het verhoogde bedrag te ontvangen.

Op de samenkomsten met de gemandateerde LOP-voorzitters worden de ontwikkelingen rond de vergoedingen opgevolgd. De administratie noteert ondertussen – tot tevredenheid van de minister – geen klachten meer betreffende de nieuwe regeling.

2.16. Nascholing en professionalisering

Er waren enkele vragen rond nascholing en professionalisering. Meer bepaald over de prioritaire nascholingsthema's en de middelen.

De minister legt uit dat een prioritair nascholingsthema gedurende twee schooljaren loopt; eenzelfde doelgroep kan gedurende twee schooljaren ondersteund worden. Voor de schooljaren 2018-2019 en 2019-2020 is het thema de professionalisering van ondersteuners specifieke onderwijsbehoeften. Ten vroegste in mei 2019 zullen de nieuwe prioriteiten voor 2020-2021 en 2021-2022 bepaald worden.

Via cao XI wordt vanaf 1 september 2019 voor 26 miljoen euro extra geïnvesteerd in omkadering voor scholen. Daarbij is professionalisering volgens de minister ook niet enkel een kwestie van budgetten. Er bestaan ook vele andere vormen van professionalisering die geen specifieke bijkomende middelen vergen.

Tevens wordt er in 2018 500.000 euro extra voorzien voor directeurs. Hieruit zijn waardevolle projecten voortgekomen die inzetten op professionalisering van de schoolleiders als poortwachter voor planlast.

2.17. Internationale studentenmobiliteit

In het kader van de internationaliseringsinspanningen is er bijkomend 500.000 euro voorzien voor studentenmobiliteit. De vraag werd gesteld waar dit geld specifiek voor gebruikt zal worden en of er daarbij ook voldoende aandacht is voor kansengroepen.

De minister legt uit dat de extra 500.000 euro een opstap vormt binnen het groeipad voorzien in het kader van het actieplan 'Brains on the Move'. De extra financiering zal besteed worden aan extra mobiliteitsbeurzen voor studenten en het beheer ervan. Binnen alle Vlaamse mobiliteitsprogramma's gaat minstens 20 percent van de beurzen naar studenten uit kansengroepen. Ook deze 500.000 euro valt dus onder die regeling.

2.18. Versterking STEM

Op de vraag of de 500.000 euro versterking voor STEM recurrent is, en wat de minister daar precies mee wil faciliteren, antwoordt ze dat STEM binnen het secundair onderwijs, voor een aantal niveaus en onderwijsvormen, nog geen geïntegreerde kwalitatieve didactische onderbouw heeft. Het gaat dan meer bepaald over STEM in de eerste graad van het secundair onderwijs, en over STEM in tso en bso. Het geld wordt heel specifiek daarvoor uitgetrokken. Daarom ook zijn de middelen in kwestie enkel voorzien voor het begrotingsjaar 2019. Men hoeft immers niet elk jaar opnieuw een specifieke didactiek te ontwikkelen. Mocht er desalniettemin nog een verlenging nodig zijn, dan zal dat op dat moment bekeken worden.

2.19. Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs

Op de vraag welk budget er is voorzien voor SIHO, antwoordt de minister dat SIHO momenteel 157.000 euro ontvangt, verhoogd met de index. Daar komt in 2019 nog eens 21.000 euro bij omdat SIHO de coördinatie op zich neemt van het project rond digitalisering van handboeken in het hoger onderwijs. Hiervoor is een applicatie ontwikkeld door de KU Leuven, die in 2019 operationeel wordt. Dat levert dus een totaal op van 178.000 euro, verhoogd met de index.

2.20. Bemiddelingscommissie M-decreet

Er waren ook vragen over de bemiddelingscommissie M-decreet. Dienaangaande stelt de minister dat de huidige werking en samenstelling van de bemiddelingscommissie niet toelaten dat er op een laagdrempelige manier lokaal kan worden bemiddeld. De commissie is momenteel bevoegd voor bemiddeling bij onenigheid over het verslag. Dit wordt via de maatregelen tot bijsturing van het M-decreet uitgebreid naar bemiddelen bij onenigheid over het voorlopig verslag type 3.

Het verder uitbreiden van de bevoegdheden van de commissie met bemiddeling bij onenigheid over gemotiveerde verslagen lijkt de minister wat bezwaarlijk. Er valt immers te verwachten dat dit een substantiële stijging aan casussen zou veroorzaken. Dergelijke bemiddeling moet lokaal en flexibel kunnen gebeuren. Iets waar de CLB's globaal genomen behoorlijk goed in slagen. Dat moet dus alle kansen krijgen.

2.21. Andere beleidsthema's onderwijs

2.21.1. Basisallocaties

Met betrekking tot de vraag naar de specifieke inhoud van het begrotingsartikel 'andere beleidsthema's onderwijs' zal de minister een tabel met de verdeling over

de basisallocaties voor die andere beleidsthema's onderwijs bij het verslag van de besprekingen laten voegen (bijlage 5).

De tabel in kwestie betreft dan wel de cijfers van 2018. Het is immers zo dat de verdeling van de kredieten op de begrotingsartikels over de diverse onderliggende basisallocaties traditioneel pas gebeurt na goedkeuring van het uitgavendecreet. De minister kan echter wel bevestigen dat de kredieten 2019 zeker in de lijn zullen liggen van de kredieten 2018. Tegelijk benadrukt ze dat het Vlaams Parlement, ingevolge het Rekendecreet, zijn goedkeuring aan de Vlaamse begroting geeft op het niveau van de programma's, en dus niet op het niveau van de begrotingsartikelen. De vraag die ze hier nu beantwoordt gaat overigens nog een niveau dieper, namelijk het niveau van de basisallocaties onder het begrotingsartikel.

2.21.2. Veiligheid op school

Er werd een vraag gesteld over de betaling van de loonkost van de veiligheidsadviseur. De minister preciseert in dat verband dat het bij die veiligheidsadviseur om een gedetacheerde leerkracht gaat, die binnen de administratie van het Departement Onderwijs en Vorming voltijds bezig is met het opvolgen van de thematiek rond veiligheid in onderwijs.

3. Replieken

3.1. Capaciteitsmiddelen

Koen Daniëls gaat nog even in op de problematiek van capaciteitsmiddelen. Hij vindt het met name jammer dat men er wel in slaagt om geld te vinden voor noodzakelijke infrastructuuruitbreidingen, maar dat de middelen voor het daarbij horende personeel vaak niet volgen. Nieuwe gebouwen die niet volledig benut kunnen worden omdat er – zelfs in een stijgingsscenario – geen of niet voldoende bijkomende uren worden toegekend, zijn een spijtige zaak. Aangezien het hierbij doorgaans niet over grote bedragen gaat, zou er zijns inziens ergens op de begroting toch ruimte moeten kunnen worden gevonden. Binnen scholengemeenschappen probeert men zo alleszins ook middelen uit te wisselen. Een globaal evenwicht tussen infrastructuur en personeel moet toch gerealiseerd kunnen worden. Aan capaciteitsmiddelen die tot nieuwe klaslokalen leiden, heeft men weinig als men tegelijk ook niet de bijhorende leerkrachten ter beschikking krijgt.

Nog in het verlengde daarvan meent hij dat als een school omwille van omstandigheden – scholengemeenschap, onderwijszone, school – te hard zou verliezen (Deinze is daar nu het concrete voorbeeld van), er op de een of andere manier toch gekeken zou moeten kunnen worden of men toch niet een kleine compensatie kan geven, die dan van elders op de begroting wordt gehaald. Het gaat hier uiteindelijk niet over miljoenenbedragen.

Aangaande de capaciteitsmiddelenkwestie verklaart minister *Crevits* steeds open te staan voor constructieve suggesties vanuit het parlement, ingeval bestaande problemen daarmee op een realistische manier kunnen worden opgelost.

3.2. Vzw De Link

Elisabeth Meuleman wil nog even terugkomen op de onrust bij de vzw De Link. Als ze de minister goed begrepen heeft, zou de kwestie alleszins voor wat 2018 betreft, grotendeels zijn opgelost. Daar waar voor het lopende jaar het tekort ongeveer is bijgepast, had ze graag vernomen wat de perspectieven zijn voor 2019 en hoe men de zaak de jaren daarna verder structureel wil aanpakken?

Minister *Crevits* repliceert dat de gesprekken daarover nog lopende zijn. Voor 2019 wordt daarbij gezocht naar manieren om een context tot stand te brengen waarin ze toch opnieuw kunnen starten met de opleiding die in de problemen was gekomen. Voor de rest moet de vzw zelf ook nagaan hoe ze haar middelen efficiënter kan inzetten. Doel van de hele operatie is om te komen tot een volledig herstel van het opleidingsaanbod. Het hoeft daarbij geen betoog dat de minister ten volle achter deze doelstelling staat, maar daarbij ook enige flexibiliteit verwacht van de kant van vzw De Link. Voor wat dat laatste betreft vertrouwt de minister erop dat de heer Tavernier, in zijn hoedanigheid van lid van de adviesraad van vzw De Link, de neuzen wel in de juiste richting zal krijgen. Het gesprek dat ze zelf met de vertegenwoordigers van de vzw gehad heeft, is alleszins zeer constructief verlopen.

3.3. Werkdrukverlaging en aanvangsbegeleiding

Aangaande de extra middelen die in deze begroting voorzien zijn voor werkdrukverlaging in de klas en voor aanvangsbegeleiding dringt *Koen Daniëls* afsluitend nog aan op een effectieve en permanente evaluatie, kwestie van te kunnen nagaan of deze middelen wel degelijk rechtstreeks worden ingezet waarvoor ze bedoeld zijn. Zulks vergt geen log beoordelings- en verslagsysteem, maar een operationele evaluatie op schoolniveau. Enkel wanneer men over degelijke gegevens beschikt, zal men immers kunnen bepalen hoe die eenmalige input verlengd en versterkt kan worden.

III. Indicatieve stemming

Ter indicatieve stemming gelegd, worden de aan de Commissie voor Onderwijs toegewezen decreetsbepalingen, evenals het haar toegewezen gedeelte van de begrotingstabel van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 2019 (zie opsplitsing als bijlage bij het verslag van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 15/4) aangenomen met 10 stemmen voor, bij 3 onthoudingen. De commissie neemt tevens kennis van alle voor het beleidsdomein Onderwijs relevante bijlagen bij de begroting.

Kathleen HELSEN,
voorzitter

Jan DURNEZ
Steve VANDENBERGHE,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AGODI	Agentschap voor Onderwijsdiensten
bso	beroepssecundair onderwijs
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
DBFM	Design Build Finance Maintain
dko	deeltijds kunstonderwijs
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
FB	Financiën en Begroting (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
GO!	onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (historische naam = Gemeenschapsonderwijs)
hbo5	hoger beroepsonderwijs 5
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
LOP	lokaal overlegplatform
M-decreet	decreet betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften
NT2	Nederlands als tweede taal
OKO	Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers
SIHO	Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs
SLO	specifieke lerarenopleiding
STEM	Science, Technology, Engineering and Mathematics
tso	technisch secundair onderwijs
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEB	Vlaams EnergieBedrijf
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
vte	voltijdsequivalent/voltijdequivalent
vti	vrij technisch instituut
vzw	vereniging zonder winstoogmerk